

2.

Μήπως είμαι κι εγώ ένας επαίτης; Αναρωτιέμαι σε τι διαφέρω από τους ζητιάνους αυτούς έξω από την εκκλησία. Καθώς πλησιάζω προς την εταιρεία, με πιάνει ένα σφίξιμο. Μια ναυτία με διακατέχει. Παρκάρω, μα δεν βγαίνω απ' το αυτοκίνητο. Προσπαθώ να πάρω ανάσα. Πάλι τα ίδια. Η ναυτία εντείνεται. Αν αφεθώ, θα κάνω εμετό. Κρατιέμαι. Είμαι ένας επαίτης, ένας ζητιάνος. Όπως κι όλοι αυτοί γύρω μου. Βλέπω ανθρώπους να με προσπερνάνε. Γνωστοί μου και άγνωστοι, όλοι επαίτες. Καθένας ζητιανεύει κάτι. Μια αναγνώριση, μια ικανοποίηση, μια επιβράβευση. Δεν μας αρκεί τίποτα. Θέλουμε όλο και πιο πολλά. Παζαρεύουμε διαρκώς για να πετύχουμε μια καλή ευκαιρία. Να ξεγελάσουμε τον άλλο, να φανούμε πιο ξύπνιοι. Να μπορέσουμε να κοιτάξουμε το πρόσωπό μας στον καθρέφτη χωρίς ντροπή. Ακούω ένα χτύπημα στο παράθυρο του αυτοκινήτου. Είναι η γραμματέας μου. Με κοιτάζει με απορία, αγχωμένη. Κατεβάζω το τζάμι. «Τι κάνετε εδώ; Ξέρετε πόσα ραντεβού έχετε σήμερα;» Δεν απαντάω. Απλώς ανεβάζω πάλι το

τζάμι και παραμένω στη θέση μου. Κάνει μια γκριμάτσα και απομακρύνεται. Νιώθω μικροσκοπικός πολύ, όπως τα ανθρωπάκια από το παραμύθι που διάβαζα μικρός. Ο λιλιπούτειος ήρωας όμως είμαι εγώ και γύρω μου στέκονται χιλιάδες Γκιούλιβερ τεραστίων διαστάσεων. Με λόγχες, σπαθιά, μα κυρίως με λέξεις που εξαπολύουν εναντίον μου. Τι κάνω εδώ, αλήθεια;

Ο μπαμπάς εμφανίζεται ξαφνικά. Με κοιτάζει από το διπλανό κάθισμα. Μου κάνει νόημα να ξεκινήσω. Να βάλω μπρος τη μηχανή και να φύγω. Ο μπαμπάς, από αμίλητος και θλιμμένος που ήταν, τώρα χαμογελάει. «Πού βρίσκεις το κουράγιο να χαμογελάς ακόμα;» τον ρωτάω. Τον επικρίνω με το ύφος μου, τον κατηγορώ. Θέλω ακόμα να μάθω πώς μπόρεσε να ξεπέσει τόσο πολύ. Δεν φοβήθηκε ούτε μια στιγμή ότι θα έχανε τα πάντα; Δεν μετάνιωσε ποτέ; Μα ο μπαμπάς, πιο εύθυμος τώρα από πριν, μου απαντάει: *«Η ζωή είναι θαυμάσια όταν την κοιτάς στο σύνολό της, στο παρελθόν της, σ' αυτό το είδος χώρου που μεταμορφώνεται ο χρόνος όταν όλα έχουν απομακρυνθεί... Να κοιτάς τον κόσμο μέσα από το πρίσμα ενός πεθαμένου, εάν αυτό είναι μπορετό. Είναι μαγεία. Είναι ένα θαύμα. Κι ύστερα τα πράγματα παίρνουν μία σημασία τόσο μεγάλη...»*¹¹. Τα λόγια τα έχει κλέ-

11. Ευγένιος Ιονέσκο, *Ο μόνος*, Μτφρ. Ζωρζ Σαρή, Άλμπατρος, σ. 72.

φει από τον *θείο Ευγένιο*. Μονάχα όταν προφέρει τις τελευταίες φράσεις, κάπως κομπιάζει, ξεροκαταπίνει. Και βλέποντας την απορία στο πρόσωπό μου, προσθέτει: «Μια ζωή έβλεπα τον κόσμο μέσα από το πρίσμα ενός μελλοθάνατου. Θα 'πρεπε να είχα πεθάνει εδώ και χρόνια. Οπότε... όχι, δεν μετανιώνω για τίποτα. Ό,τι καμωμένο, καλώς καμωμένο».

Είναι κι αυτό μια επιλογή, όταν δεν μπορείς να αλλάξεις το παρελθόν. Με τον πατέρα μου ήμουν πάντα επιεικής. Τον συμπονούσα. Κάτι που δεν μπόρεσα να κάνω ποτέ με τη μαμά. Ίσως επειδή εκείνη δεν μας άφησε ποτέ να δούμε την ανθρώπινη πλευρά της. Ίσως πάλι επειδή ποτέ δεν μπόρεσα να της πω τι πίστευα για εκείνη, τι είχα ανάγκη στ' αλήθεια από εκείνη. Αν της είχα μιλήσει, μπορεί να ήταν αλλιώς τα πράγματα μεταξύ μας.

Ο μπαμπάς ανοίγει την πόρτα και φεύγει. Το χαμόγελο καρφωμένο ακόμα στα χείλη του. Κι εγώ τον ακολουθώ με το βλέμμα μου. Τι εννοούσε λέγοντας ότι θα έπρεπε να είχε πεθάνει εδώ και χρόνια;

Στο ραδιόφωνο ακούγεται η *Ημιτελής Συμφωνία* του Σούμπερτ. Με τρομάζει οτιδήποτε ημιτελές, οτιδήποτε μένει στη μέση. Αυτή τη στιγμή, με τρομάζουν τα πάντα. Θέλω να βάλω τα κλάματα. Όμως δεν είμαι μωρό. Δεν είμαι παιδί. Δεν πρέπει να κλάψω. Όχι τώρα, όχι ακόμα. Ο *θείος Ευγένιος*, στη θέση που καθόταν πριν από λίγο ο μπαμπάς, ψιθυρίζει ακατα-

λαβίστικες λέξεις, κάνει αστείες γκριμάτσες. Τι παράλογος άνθρωπος! Εξαφανίζεται αμέσως. Στον απέναντι τοίχο κάποιος έχει γράψει με κόκκινη μπογιά: «Τους δαίμονές μου, ή θα τους φάω ή θα με φάνε». Η πόλη βυθίζεται στην ομίχλη. Αρχίζει να βρέχει. Καταρρακτωδώς.

5.

Ποια είναι η στιγμή που αποφασίζεις να αλλάξεις κάτι; Πώς την αναγνωρίζεις αυτή τη σωτήρια στιγμή; Τι συμβαίνει τότε μέσα στο μυαλό σου; Άραγε εσύ αποφασίζεις ή απλώς ακολουθείς τις αποφάσεις των άλλων; Με τι μοιάζουν οι μεγάλες αποφάσεις; Πώς μπορώ να τις αντιληφθώ για να μη χάσω άλλο χρόνο; Να μη χάσω τον εαυτό μου. «*Τίποτα δεν άλλαξε κι όμως όλα υπάρχουν μ' έναν άλλο τρόπο... Επιτέλους μου συμβαίνει μια περιπέτεια· εγώ οργώνω τη νύχτα, είμαι ευτυχισμένος σαν ήρωας μυθιστορηματος*».¹⁷ Ο Σαρτρ μονολογεί στο μπαλκόνι καπνίζοντας. Μετράει τα αυτοκίνητα που περνάνε, όπως κάναμε κάποτε εγώ και ο μπαμπάς. Έπειτα γυρίζει το αλλήθωρο βλέμμα του και με κοιτάζει. Ίσως να περιμένει να του πω κι εγώ με τη σειρά μου μια μεγάλη σοφία. Τον απογοητεύω με τη σιωπή μου. Συνεχίζει να μετράει τα αυτοκίνητα. Βρίσκει ένα νόημα ακόμα και στην πιο ανόητη πράξη. Έπειτα μου λέει: «*Δεν υπάρχει τίποτα πιο εύκολο αλλά και πιο δύσκολο ταυτόχρονα από το να εκπληρώνεις το καθήκον σου*»¹⁸. Αυτοί οι φιλόσοφοι δεν σου δίνουν ποτέ μια ξεκάθαρη απάντηση. Πετάνε μια αμφίσημη φράση και σε αφήνουν να τα βγάλεις πέρα μόνος σου. «*Μα επιτέλους, δεν θα μου αποκαλύψεις ποτέ την αλήθεια;*» του λέω εκνευρισμένος. Κάτι που ανακάλυψε εκείνος πριν από μένα θα μου γλιτώσει χρόνο. Μπορεί και να με σώσει. Γιατί δεν με βοηθάει τώρα που τον έχω

17. Ζαν-Πολ Σαρτρ, *Η Ναυτία*, Μτφρ. Ειρήνη Τσολακέλη, Πατάκης, 2021, σ. 92.

18. Ό.π. σ. 137.

ανάγκη; Λίγο ακόμα να επιμείνει στη σιωπή του, και θα τον βρίσω. Θα τον πετάξω έξω με τις κλοτσιές. «Ακόμα και στην πιο ασήμαντη πράξη, υπάρχει απέραντος ηρωισμός»¹⁹ λέει εντέλει, και μου φυσάει τον καπνό της πίπας του στο πρόσωπο. Εξαφανίζεται. Και μένω μόνος. Ξανά. Σαν ήρωας μυθιστορήματος σε μια ημιτελή ιστορία.

19. Ό.π. σ. 189.